

Teadlased uurivad Hageri kiriku altariseina mõistatust

Selle nädala esimestel päevadel, 14. ja 15. mail uurisid teadlased Hageri kiriku altariseina ja tegid põnevaid avastusi.

Stina Andok

Christian Ackermann oli Eesti barokiajastu skandaalseim ja andekaim puunikerdaja. Tema kohta öeldi „ülbe ja andekas”, kuna ta ei tegutsenud tolleaegse kombe kohaselt, pakkus oma teenseid aadlikele otse ning oli seejuures märkimisväärselt eristuva käekirjaga, võrreldes teiste kaasaegsete puunikerdajatega.

2016. aastal moodustati EELK, Eesti Kunstiakadeemia ja Eesti Kunstimuuseumi koostöölepingu alusel Christian Ackermanni loominguuuringu uurimisrühm eesmärgiga tuua tuntud puunikerdaja varjust välja. Uurimisrühma kuulub hulk teadlasi, kes sel aastal uurivad lisaks Hageri kiriku altariseinale veel Simuna, Koeru ning Järva-Madise kiriku altariseinu.

„Hageri altar on suur mõistatus,” ütles kunstiteaduste doktor ja üks uurimisprojekti põhitähtjatest Tiina-Mall Kreem. Teadaolevalt põles Hageri kirik 1710. aastal, mis-

tõttu suurem osa altariseinast hävis. Mingid osad suudeti siiski päästa ja just nendele osadele keskendubki teadlaste uurimus.

„Eesmärk on välja selgitada, mis on Ackermann, mis on Rabe, mis hoopis hilisem,” selgitas Kreem. Kohe esimesel uurimispäeval avastasid uurijad kolmandagi looja käekirja, keda tuvastada ei osatud.

Eesti Kunstiakadeemia professor ja üks projekti põhitähtjatest Hilikka Hiop ütles, et põnevat avastamist pakuvad altariseina valged kujud, mis on kaks või kolm korda valgeks värvitud ning mille alt usinad kunstiakadeemia magistriastme tudengid leiavad polükroomseid värve. Tudengid võtsid kujudelt värviproove, löid neist 3D-mudeleid ning lasid röntgenpildid teha. Kaks tudengit uurisid lisaks altariseinal olevaid nikerdusi. Üks neist tudengitest on Rapla kandi tüdruk Kaisa Milsaar, kellest on meie lehes varemgi juttu olnud.

Teisel uurimispäeval käisid kohal ka keskkonnauurin-

gute keskuse inimesed, kes määrasid röntgenikiire abiga kujude keemilise koostise. Hiioopi sõnul saab tulemuste järgi öelda, kui palju on näiteks kulda kasutatud või kui palju on esemeid üle värvitud.

Ackermann tegi ilusaid asju

Juba üksnes peale vaadates suutsid teadlased teatud kujude puhul selgeks teha, mis on Ackermann ja mis ei ole. „Nii teistmoodi on välimuselt, juba see löiketehnika,” selgitas Hiio. Esemelt võeti puiduproovid ja saadeti Tartu Ülikooli analüüsiks, liiksaks kasutatakse röntgenit, et hiljem tulemuste najal väita, kas materjalide leiud toetavad juba varem seatud hüpoteesi, et tegemist ei ole Ackermanni loodud kujudega. „Ackermann tegi ilusaid asju,” ütles Hiio

Põnevat avastamist pakkusid valged kujud, mille alt usinad kunstiakadeemia tudengid värve leiavad.

ja viitas, et Hageri kiriku valged kujud on küll kenad, aga siiski kaugel legendaarse puunikerdaja loomingust.

„Siit lähtuvalt saame hakata kultiveerima, mis on see Ackermanni eripära. Oleme sunnitud vaatama ka teisi meistreid, selle kaudu saab Ackermanni ülbust mõistatavaks,” rääkis Kreem. Suurem lootus Ackermanni loominguleidmiseks on seatud kiriku altariseinal olevatele kujutistele, mis viitavad oma sarnaste, peente tunnusoontega Ackermanni teistelegi objektidele.

Uuringuid aitasid esimesel päeval läbi viia maksu- ja tolliameti tolliametnikud oma röntgeniaparaadiga. Protsessi

juhtis peainspektor Priit Laatre. „Kunstiteadlased esitasid abipalve, teeme tööd, aga meie huvi on koolitada,” selgitas Laatre. Nimelt koolitatakse uuringuid teostades ühtlasi uusi tolliametnikke aparate kasutama. Laatre rääkis, et altariseina objektidest on varem leitud näiteks isegi püssikuule.

Pärast kahepäevast uurimistööd läks kogutud materjal järeletootluse, mis on Hiioopi sõnul tohtu suur protsess. Kui analüüsid ja dokumentatsioon on tehtud, koondatakse kõik uurimisprojekti ametlikule veebilehele www.ackermann.ee, kust saab igaüks uuringu tulemusi vaadata

ja erinevaid leide kõrvutada. Nii saab Hiioopi sõnul ka kunstikauge inimene näha, mis on Ackermann ja mis ei ole. Täpset aega, millal Hageri altariseina uurimise tulemused veebi jõuavad, Hiio lubada ei oska, kuid arvab, et kuu pärast on nad ehk juba olemas.

Kunstiteadlased uurivad sääraseid ajaloolisi objekte ja legendaarseid loojaid professionaalsest huvist, aga teadlased usuvad, et üldhinnatud objektid peaksid olema ja võiksid olla teada igaühele. „Kui ese on muinsuskaitse all, aga keegi sellest midagi ei tea, mis mõte sellel siis on,” põhjendas Kreem Ackermanni loomingu avalikkuseni toomist.

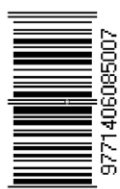
Eesti Kunstiakadeemia professor ja üks projekti põhitähtjatest Hilikka Hiop soovib teistelegi näidata Ackermanni eripära.

Suurem lootus Ackermanni loominguleidmiseks on seatud kiriku altariseinal olevatele kujutistele.

Fotod: SIIM SOLMAN

ISSN 2228-1886

Sõnumid

Rapla 79511, Viljandi mnt 6, tel 489 2133, 5567 3260
Tellimine, reklaam ja kuulutused 489 2130, 5551 1084,
e-post: info@sonumid.ee, kodulehekülg: www.sonumid.ee

Peatoimetaja: Tõnis Tõnisson
Tegevtoimetaja: Inge Põlma (489 2244)
Ajakirjanikud: Siim Jõgis (489 2132), Stina Andok (489 2137), Katri Reinsalu (489 2246), Helerin Väronen (489 2132), Haldi Ellam
Tehnilise toimetuse juhataja: Siim Solman (489 2138)
Kujundajad: Ulvi Blande (489 2138), Siim Solman
Keeletoimetaja: Liivi Jegorov (489 2138)
Reklaamitoimetuse juht: Ulvi Salumäe (489 2130).
Reklaamijuht: Kadri Paju (489 2130)
Raamatupidaja: Juulija Kuum (489 2133)

Toimetusel on õigus kirju ja kaastõid nende selguse huvides toimetada ning lühendada. Kaastõid ei tagastata ega retsenseerita. Honoreeritakse tellitud kaastõid.

Raplamaa Sõnumeid on võimalik tellida Eesti Posti sidejaoskondadest, raamatukogudest, toimetuse reklaamiosakonnast ja internetis Raplamaa Sõnumite koduleheküljel. Toimetus võtab vastu ka telefonitsi esitatud tellimusi. Kuulutuste ja reklaami vastuvõtt tööpäeviti 8.30 - 17 Viljandi mnt 6, Rapla. Tel 489 2130, faks 489 2135.

Väljaandja: OÜ Nädaline. Trükk AS Printall. Kaebuste korral ajalehe sisu kohta võite pöörduda Pressinõukogusse: pn@eall.ee või tel 646 3363